

El papa Francesc i la joia de l'Evangelí

Card. Francesco Monterisi

Secretari emèrit de la Congregació dels Bisbes (1998-2009)

He tingut la gràcia de conèixer el nostre sant Pare Francesc pocs anys abans de la seva elecció com a Papa, en el període de 1998 a 2009, quan jo era secretari de la Congregació per als Bisbes. El cardenal Jorge Bergoglio, arquebisbe de Buenos Aires, venia força sovint a Roma –dues o tres vegades l'any–, especialment en el període en què era president de la Conferència Episcopal Argentina.

Vivències amb el cardenal Bergoglio

He tingut la gràcia de conèixer el nostre sant Pare Francesc pocs anys abans de la seva elecció com a Papa, en el període de 1998 a 2009, quan jo era secretari de la Congregació per als Bisbes. El cardenal Jorge Bergoglio, arquebisbe de Buenos Aires, venia força sovint a Roma –dues o tres vegades l'any–, especialment en el període en què era president de la Conferència Episcopal Argentina. Naturalment, les seves visites estaven motivades per qüestions de la seva competència, és a dir, de la seva arxidiòcesi i de la situació general del seu país. Venia per trobar-se amb el Prefecte de la Congregació per als Bisbes i, acabada aquesta entrevista, passava a veure també el Secretari (cosa que no fan pas tots els bisbes). Parlàvem de tot una mica, amb molta confiança. En acabat, la conversa anava a petar als problemes de l'Argentina. Semblava que volgués saber què pensava jo del que li havien dit el Prefecte o d'altres de la Cúria. Era un temps difícil per al seu país, tant en les relacions amb l'autoritat –els presidents Menem i Kirchner– com amb la Santa Seu.

Recordo que, des de la nostra primera trobada, m'hi vaig sentir *molt a gust*. Es va produir entre nosaltres una plena sintonia i jo vaig poder adquirir molts punts de saviesa d'aquelles converses. Quant a això, puc referir un episodi que em va fer intuir alguna cosa del plantejament fonamental de l'arquebisbe Bergoglio en el camp pastoral. Havia sabut que ell, quan se'l convidava a una celebració no feia servir mai un vehicle seu o d'altri per anar al lloc de la celebració: en el moment oportú, sortia de la seva habitació (potser amb la mitra sota el braç), agafava un mitjà públic i arribava a destí. En una de les primeres visites, em vaig sentir *autoritzat* a dir-li –tenint en compte la confiança demostrada–: «Eminència, per què ho feu així? Sou una autoritat ben coneguda, amb un càrrec públic. Als mitjans públics es pot tro-

bar amb algú que el molesti demanant-li una recomanació o li faci crítiques o, pitjor, que l'insulti...» Ell va somriure, i em va respondre: «Però a mi m'agrada estar enmig de la gent».

El vaig tornar a veure al Conclave del 2005, quan fou elegit el papa Ratzinger (jo hi vaig entrar com a Secretari del Conclave; això és un càrrec que pertoca al Secretari de la Congregació per als Bisbes i només es refereix a l'organització i als aspectes logístics de l'esdeveniment), i al Conclave de març de 2013, en el qual participava a les votacions. Lògicament, no puc dir res del que va passar en aquells dies.

De tota manera, entre els fets més significatius respecte al cardenal Bergoglio, hi ha el breu discurs que va fer en la trobada de tots els cardenals, també dels no electors (les anomenades «Congregacions Generals»), que es tenen cada matí uns dies abans de l'ingrés al conclave mateix. En aquestes Congregacions Generals, cada cardenal pot demanar la paraula per exposar les seves reflexions i propostes per al conclave: per exemple, sobre el seu desenvolupament, i les característiques i qualitats que haurà de tenir el nou Papa, sobre les principals qüestions que haurà d'afrontar i resoldre, quan sigui elegit. D'aquell discurs del cardenal Bergoglio, n'ha estat publicat, després d'un temps, el foli manuscrit on havia escrit els punts principals. Entre altres coses, al foli hi havia aquesta

El Card. Bergoglio tenia al cap quin Papa desitjava que fos elegit (un home de pregària i contemplació) i quins problemes pensava que l'elegit hauria de tractar primer per al bé de l'Església, és a dir: sortir de si mateixa, anar cap a les perifèries existencials i, podem subratllar, «la joia d'evangelitzar».

frase: «(El nou Papa) ha de ser un home que, de la contemplació i de l'adoració de Jesucrist tregui la inspiració per ajudar l'Església a sortir de si mateixa vers les perifèries existencials. A més, que l'ajudi a ser mare fecunda que visqui la dolça i consoladora joia d'evangelitzar». Aquestes paraules ja permeten veure que el Card. Bergoglio tenia al cap quin Papa desitjava que fos elegit (un home de

pregària i contemplació) i quins problemes pensava que l'elegit hauria de tractar primer per al bé de l'Església, és a dir: sortir de si mateixa, anar cap a les perifèries existencials i, podem subratllar, «la joia d'evangelitzar». Aquestes darreres paraules, com és palès, constitueixen l'incipit del seu document programàtic *Evangelii Gaudium (La Joia de l'Evangelí)*, publicat el novembre del 2013, any del mateix Conclave.

En efecte, l'elecció del papa Francesc va anar acompanyada per una gran onada de joia. El clima del Conclave de març de 2013 era molt pesat, segons molts. Érem enmig d'unes circumstàncies excepcionals i preocupants: la renúncia inesperada de Benet XVI; la ventada del ressò de molts casos de

*El cardenal Montersì a les Jornades de Castelldeura de l'any 2019.
Foto: Florentino Ysern/ Jornades Castelldeura.*

pedofília per part del clergat dels Estats Units i després descoberts a Europa; i, després, els escàndols de l'IOR, el gest sense precedents d'un que fotografià documents de sobre la taula del Papa per donar-los a un periodista; hi va haver l'escàndol del cardenal d'Escòcia, que va demanar no participar al Conclave –potser el primer cas a la història dels conclaves– per les lamentables acusacions d'immoralitat revelades en aquells dies; el Pare cardenals hagueren de votar per consentir tal absència.

Un esclat de joia

Amb la notícia de l'elecció del nou Papa, es va produir un veritable esclat de joia en tots, per l'alliberament d'aquell clima opressiu: entre els cardenals, els qui es trobaven a la Plaça de Sant Pere i després en tota l'Església. I, tanmateix, no pas tots coneixien l'Elegit; però ell va manifestar a la multitud tot seguit aquell tarannà cordial quasi familiar (recordeu la salutació «bona tarda!», la primera paraula que va pronunciar com a Papa) que va conquerir l'ànim de la gent, comunicant seguretat, una gran serenitat i sentiments d'esperança.

Ara podem dir que allò no va ser un canvi momentani, un passar de la tristesa a la joia. Des d'aleshores, sempre les trobades amb el papa Francesc amb la gent o amb grups especials continuen suscitant sempre

manifestacions de veritable felicitat i sentiments d'afecte i de confiança. Tot i això, malgrat les recents crítiques contra el Papa, que apareixen en les informacions dels diaris, constatem que no s'ha esgotat pas el clima festiu de les trobades. El papa Francesc sap parlar amb un llenguatge senzill, directe, entenedor per a tothom; entra en contacte immediat i cordial amb tota classe d'homes i dones, dels menuts als adults, de les persones cultes als qui són menys afavorits. Si ens demanem les característiques, les qualitats que fan el papa Francesc acollidor i simpàtic a tantes persones, potser podem conjecturar-ne aquestes dues: la seva mansuetud i la seva joia.

En efecte, en la seva primera aparició davant d'una gentada, i en les trobades amb grups i amb persones singulars, tot seguit es manifesten la seva autenticitat i humilitat, que el fan senzill, com *un de nosaltres*, un home de bona ànima, en el parlar i fer-se proper amb cordialitat i tendresa.

En segon lloc, es veu que té una innata i constant serenitat d'ànim. Mostra sempre un sentit positiu de la vida. Moltes vegades es nota com sap amagar les preocupacions que li han de produir els assumptes de l'Església i del món que farien tremolar el pols d'algunes persones responsables. El nostre Papa és capaç de vèncer la tristesa; o, com a mínim, no la mostra mai.

Si ens demanem les característiques que fan el papa Francesc acollidor i simpàtic a tantes persones, potser podem conjecturar-ne aquestes dues: la seva mansuetud i la seva joia.

Ben al contrari, en les maneres i moments adients, sap fer broma i veure els aspectes irònics de les situacions. Bàsicament, és una persona que té alegria i que dona alegria. Podria citar diversos episodis en els quals, a l'inici d'una conversa, per una notícia o pregunta, el papa Bergoglio ha contestat amb una broma divertida... Els anglosaxons dirien que té un fort «*sense of humour*».

En aquest sentit –per l'actitud sempre serena, i també alegre, bromista, del Sant Pare–, he sabut que diversos amics seus i coneguts han notat el canvi notable del seu ànim amb la seva elecció al papat. Diuen que a Buenos Aires molt sovint semblava més aviat preocupat; en canvi, de Papa s'ha mostrat sempre serè i distès.

Periodistes del Centre Televisiu Vaticà van constatar el canvi produït «durant el trajecte de la Capella Sixtina al balcó central de la basílica de Sant Pere»: un trajecte de quaranta passes, per qui no conegui el lloc. Havien fet les seves preses «a mig camí» d'aquell trajecte, és a dir, quan el Papa electe va entrar «amb un aspecte molt seriós i inquiet» a la capella Paulina, on va romandre alguns minuts davant del Tabernacle... Immediatament després, el varen veure sortir somrient, visiblement alleujat i relaxat, com si fos una altra persona. Després d'alguns mesos, el mateix papa Francesc ha admès, sense gaires detalls, d'haver rebut en aquell

moment una ajuda especial del Senyor. Va dir a un amic: «Quan era arquebisbe de Buenos Aires pensava que havia de resoldre un munt de problemes i em sentia aclaparat. Ara que els tinc com a Papa, veig clarament que només el Senyor els pot resoldre i ho confio a Ell».

No es pot saber exactament com aquest episodi ha pogut influir en la predicació i en la redacció dels documents del Papa Francesc en el curs del seu pontificat. Però és possible referir citacions, esments i al·lusions a la «joia» en les seves intervencions de diversos tipus. Ell en parla més àmpliament en quatre dels més importants documents fins ara publicats i als quals ens referirem breument.

Exhortació Apostòlica Evangelii gaudium

El primer document, l'Exhortació Apostòlica *Evangelii gaudium*, apareguda el 24 de novembre del 2013, és el document programàtic d'aquest pontificat. El papa Francesc proposa el plantejament urgent de fer-se anunciadors de l'Evangelí a tots els membres de l'Església Catòlica, tant als laics com als Pastors.

L'estil, les modalitats, el *sentiment* permanent, en desenvolupar aquesta acció missionera de tota l'Església haurà de ser precisament la «joia d'evangelitzar» (nn. 1-13). La primera frase del Document és: «La joia de l'Evangelí omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús». Tot comença amb la trobada personal de cada home amb Jesús; i cada acte del cristià a l'Església hauria de tenir la joia com a *teló de fons*. Perquè és Jesús qui allibera el batejat de tots els pecats i el fa participar de la vida divina; i així l'aparta «de la de la tristesa individualista (...), del pessimisme, de l'aïllament (...) i de l'autorreferencialitat. Amb Jesucrist sempre neix i reneix l'alegria», continua el Papa; i, per tant, dirigeix a tots els cristians una invitació apressada a cercar el Senyor de la bellesa i de la felicitat, sempre, «cada dia, sense parar».

No són cristians autèntics els qui semblen tenir un estil de «Quaresma sense Pasqua». Perquè, si coneixem íntimament Jesús, «Evangelí etern», «amb la seva riquesa i la seva bellesa, [que] són inescotables, font constant de novetat», i si som conscients «del seu amor immens en Crist mort i ressuscitat», només podem estar joiosos.

A més, estem cridats a comunicar als germans la «bona notícia». El Papa subratlla: «El bé sempre tendeix a comunicar-se» i cada persona es fa plena en la relació amb els altres. En essència, el cristià es realitza en la plenitud de la joia, quan comunica l'Evangelí: aleshores, «viu en un nivell superior perquè la vida s'acrecix donant-la i es debilita en l'aïllament ... La missió, al capdavall, és això». El Papa cita sant Pau, que escrivia: «L'amor de Crist ens

té agafats», [per això] «Ai de mi si no anunciés l'Evangelí!». I exhortava en la carta als cristians de Filipis: «Viviu sempre contents en el Senyor! Ho repeteixo: viviu contents!»

L'exhortació a defugir del pessimisme estèril es repeteix en els nn. 84-86 de *l'Evangelii Gaudium*. «La joia de l'Evangelí és aquesta i res ni ningú ens la podrà prendre», com Jesús ens ha assegurat. «Encara que ens facin mal les misèries de la nostra època», amb la desertificació espiritual produïda pels qui volen construir una societat sense Déu, «hem de dissentir d'aquests profetes de calamitats, avesats a anunciar sempre infaustos esdeveniments. Però precisament a partir de l'experiència d'aquest desert, d'aquest buit, és com podem descobrir novament *la joia de creure* (...); es necessiten sobretot persones de fe que, amb la seva pròpia vida, (...) mantinguin viva l'esperança (...) No ens deixem robar l'esperança!»

L'Evangelii Gaudium conclou amb una pregària a la Mare de Déu, «Estrella de la nova evangelització, ajuda'ns a resplendir en el testimoni de la comunió, del servei (...) l'amor als pobres, perquè la joia de l'Evangelí arribi fins als límits de la terra (...) Mare de l'Evangelí vivent, font d'alegria per als petits, prega per nosaltres. Amén. Al·leluia».

L'Encíclica Laudato si'

Aquesta encíclica, que fou publicada el 24 de maig del 2015, explica el tema de la joia en la relació de l'home amb les coses creades i la natura.

«L'ésser humà és una criatura d'aquest món, que té dret a viure i a ser feliç», escriu el Papa. La felicitat de l'home es basa principalment en valors de l'esperit, i en particular en la seva relació amb Déu i amb els germans. Però no pot prescindir de la seva relació amb el món físic. Per aconseguir-ho, cal tenir cura en primer lloc del fet que l'ambient en el qual viuen les

El Papa Francesc situa la joia en el gaudi de les coses boniques del món al nostre abast, sempre que romanguem en harmonia amb elles.

persones pugui contribuir a «un veritable progrés integral i una millora de la qualitat de vida» del mateix home (nn. 17 a 46).

La vida bona de l'home —assolir amb joia i satisfacció la seva plenitud— ha d'abastar la «salut» *de la ment*. L'ànim humà s'enriqueix sobretot amb «la veritable saviesa, producte de la reflexió, del diàleg i del trobament generós entre les persones». No n'hi ha prou amb «una simple acumulació de dades que acaba saturant i enterbolint el cap, en una espècie de contaminació mental» (n. 47). Amb aquestes paraules, l'Encíclica subratlla que a la societat actual val més la riquesa de la informació a costa de la reflexió. Per tant, s'haurien d'afavorir els temps de silenci i de meditació; en canvi, no s'hauria d'exagerar l'ús dels mitjans de

El papa Francesc prenent mate que li ofereix un sacerdot argentí, durant una Audiència a la plaça de Sant Pere. Foto: Catholic/Mariano.

comunicació; en els últims anys, s'ha escampat una mena de *dependència* dels ordinadors, mòbils, etc. Aquest ús exagerat «ens impedeix de mantenir un contacte directe amb l'angoixa, amb la tremolor, amb l'alegria de l'altre i amb la complexitat de l'experiència personal» dels germans.

Passant més directament a la relació entre l'home i les coses creades, el Papa Francesc situa la joia en el gaudi de les coses boniques del món al nostre abast, sempre que romanguem en *harmonia* amb elles. Aquest plantejament de connexió, de *sintonia* i *harmonia* amb les coses del món es desenvolupa en el nostre ànim. Així ens ho ensenyen la Sagrada Escripura i el pensament religiós abans i després de Crist.

En els núm. 66 i següents d'aquesta Encíclica, s'hi troba una interpretació autoritzada de l'expressió «domineu la terra» (Gn 1,28). Pel Papa, cal excloure «tot domini despòtic i irresponsable de l'ésser humà sobre les altres criatures». Sant Francesc d'Assís ens dona l'exemple de com alimentar i mantenir l'*harmonia* entre nosaltres i elles. La fe en la creació i en el retorn al Déu de l'Univers, sigui de l'home, sigui de les coses creades, ens confirma que és Déu, no l'home, la principal referència de tot. Però l'home n'és l'administrador; per això pot gaudir-ne, no pas demolir. Llavors, conclou el Papa, gaudim de les criatures! I cita un document de la Conferència Episcopal del Japó: «viure amb joia en l'amor a Déu i en

l'esperança és percebre cada criatura que canta l'himne de la seva existència» (núm. 86).

És interessant fer notar, quant a les citacions, que el Papa ha fet seva la frase següent, extreta de la *laïcíssima* declaració per l'ecologia, l'anomenada «*Carta de la Terra*», *esponsoritzada* per l'ONU i firmada l'any 2000 per nombroses entitats i autoritzats polítics, religiosos, artistes, treballadors, d'arreu del planeta: «El destí comú (de nosaltres, els homes), ara com mai no ho ha estat en la història, ens obliga a cercar un nou inici... Que la nostra època pugui ser recordada pel desvetllar-se d'un nou respecte per la vida, per la decisió d'assolir la sostenibilitat..., per la justícia i la pau... i per la joiosa celebració de la vida» (núm. 207).

La cura de les coses creades demana un compromís personal de cadascú de nosaltres, a més del general de tota la humanitat. El Sant Pare afirma la necessitat, per a cadascun i per a la societat, de viure amb *sobrietat*, i no cedir a les urpes del *consumisme*. Recorda que «la constant acumulació de possibilitats de consumir distreu el cor i impedeix valorar cada cosa i cada moment». Després el Papa ens deixa un axioma de saviesa: «L'espiritualitat

«Caminem cantant. Que les nostres lluites i la nostra preocupació per aquest planeta no ens prenguin la joia de l'esperança».

cristiana proposa un creixement amb sobrietat i una capacitat de gaudir amb poc». (núm. 222)

I conclou així la seva Encíclica: «Juntament amb totes les criatures, caminem per aquesta terra buscant

Déu (...) Caminem cantant. Que les nostres lluites i la nostra preocupació per aquest planeta no ens prenguin la joia de l'esperança» (núm. 244).

«Senyor, Inundeu-nos de pau, perquè visquem com a germans i germanes» (núm. 246).

Exhortació apostòlica Amoris laetitia

El 19 de març del 2016, fou publicada aquesta Exhortació apostòlica sobre el matrimoni cristià, com a conclusió dels dos sínodes del 2014 i del 2015 sobre aquest tema. És el document més extens del pontificat de Francesc. Té una riquesa profunda d'ensenyaments, reflexions, suggeriments sobre el matrimoni cristià. És una pena que el nucli principal d'aquest document hagi estat *enfosquit* pels mitjans; quan n'han parlat, només ho han fet de les polèmiques sobre la comunió als divorciats i tornats a casar.

No obstant això, el Papa ha fet precedir l'Exhortació de dos anys de consultes i d'intercanvis d'opinions en tota l'Església i de dos Sínodes dels bisbes al Vaticà. La seva intenció era precisament mostrar la bellesa i la joia («*Laetitia*») del matrimoni cristià fundat en l'amor. Certament hi ha hagut

fruits de la preparació i de la publicació d'*Amoris laetitia*; però em pregunto si els objectius s'han aconseguit. No és fàcil canviar a una visió positiva de la família la mentalitat molt comuna a la societat d'avui, que veu el matrimoni com *una presó* –per això, tantes separacions conjugals–, amb el sentit de la sexualitat capgirat, amb pocs fills, i dificultats per educar-los. Tanmateix, la pregària i el compromís ens han de mantenir en l'esperança que aquest canvi pot venir en un futur pròxim, no podem cedir en l'afany per redreçar la situació.

El Papa comença amb aquesta afirmació: «L'alegria de l'amor que es viu en les famílies és també joia de l'Església». I aclareix que aquesta Exhortació és abans que cap altra cosa «una proposta per a les famílies cristianes, que les estimi a valorar els dons del matrimoni i de la família». En segon lloc, espera que, juntament amb el que l'Església està fent, pugui ajudar als qui es troben en situacions «on la vida familiar no es realitza perfectament o no es desenvolupa amb pau i joia» (núm.5).

Molts sants han vist en la Sagrada Família de Natzaret el model més elevat per a les famílies cristianes que s'afanyen a «renovar la seva esperança i la seva joia»

El *Salm* 128 és punt de partença de l'Exhortació per al discurs sobre la bellesa de la família. «Feliç tu, fidel del Senyor», és també feliç perquè té una esposa que «fruitarà com una parra», tindrà nombrosos «fills com plançons d'olivera», i una llarga vida per tal «que puguis veure els fills dels teus fills!», i, a més gaudir, de l'obra de les seves mans. L'home és «benaurat... i feliç» quan té tot això.

Però cal ser realistes: «Dono gràcies a Déu perquè moltes famílies, que són lluny de considerar-se perfectes, viuen en l'amor... segueixen endavant, tot i que caiguin moltes vegades tot fent camí». No existeix en la realitat un estereotip de família ideal, sinó un mosaic format per tantes realitats diferents, curulles *de goig, drames i somnis*. En canvi, són tristes les separacions definitives, tant per als cònjuges com per als fills.

Molts sants han vist en la Sagrada Família de Natzaret, el model més elevat per a les famílies cristianes que s'afanyen a «renovar la seva esperança i la seva joia» (núm. 65).

El Papa Francesc subratlla amb força l'*amor* com a fonament joiós de l'existència mateixa de la Família: «L'amor viscut en les famílies és una força constant per a la vida de l'Església. (...) En la seva unió d'amor, els esposos experimenten la bellesa de la paternitat i la maternitat; (...) celebren els seus moments feliços i es recolzen en els episodis difícils de la seva història de vida» (núm. 88).

Als nn. 89 a 126 de l'Exhortació, el Papa desenvolupa una magnífica aplicació de l'amor dels esposos, *l'himne de la caritat de la primera Epístola de sant Pau als cristians de Corint*. Aquesta part acaba així: «En el matrimoni convé tenir cura de la joia de l'amor». No del plaer sinó de la joia... «que permet trobar gust en variades realitats, també en les etapes de la vida on el plaer s'apaga. Per això deia sant Tomàs que s'usa la paraula “joia” per referir-se a la dilatació de l'amplada del cor». I en fi, «les alegries més intenses de la vida les tenim quan podem provocar la felicitat dels altres» (núm. 129).

Nosaltres creiem que Déu estima l'alegria de l'home, tant en l'amor de la família com en tots els elements de la seva vida. Ell ho ha creat tot «perquè en fruïm».

Benet XVI –recorda el Papa Francesc– ja havia desfet el *rumor* tan escampat segons el qual l'Església, amb les seves prohibicions i manaments, «fa tornar amarga la cosa més bonica de la vida», l'amor entre els esposos. L'actual Pontífex

reitera (nn. 147 i ss.) que l'Església no posa cartells de prohibició allà on es troba la joia disposada pel nostre Creador. Nosaltres creiem que Déu estima l'alegria de l'home, en l'amor de la família com en tots els elements de la seva vida. Ell ho ha creat tot «perquè en fruïm» (*1Tm 6, 17*). Deixem que *l'alegria* flueixi davant de la seva tendresa quan ens proposa: «Fill meu, en la mesura que puguis, tracta't bé [...] No et privis del bon dia que passa» (*Sl 14,11.14*). També una parella de cònjuges, per tant, respon a la voluntat de Déu seguint aquesta invitació bíblica: «Del dia feliç, alegra-te'n» (*Qo 7,14*). «D'altra banda, els moments de joia, el descans o la festa, i fins i tot la sexualitat, s'experimenten com una participació en la vida plena de la seva Resurrecció. Els cònjuges conformen amb diversos gestos quotidians aquest espai teològic en el qual es pot experimentar la presència mística del Senyor ressuscitat» (núm. 317 i ss.)

L'Exhortació conclou amb una pregària: «Santa Família de Natzaret, fes que tots siguem conscients del caràcter sagrat i inviolable de la família, de la seva bellesa en el projecte de Déu».

Exhortació Apostòlica Gaudete et exultate

Aquesta encíclica sobre la «crida a la santedat en el món contemporani» fou publicada el 19 de març de 2018. En llegir aquest document, diverses vegades he pensat que el Sant Pare probablement s'ha mirat ell mateix per descriure la seva tensió vers la santedat.

El Papa Francesc diu on trobar la plenitud de la *joia cristiana*, també en el difícil context del nostre temps: la serenitat, la pau i la joia de l'ànima es troben en l'esforç vers la perfecció i la santedat. «Alegreu-vos-en i celebren-

ho» (Mt 5,12), diu Jesús a qui dona la vida per Ell. Sí, «el Senyor ho demana tot, i ofereix la vida veritable, la felicitat per a la qual hem estat creats» (núm. 1).

Déu crida tothom a la santedat, al grau més alt. Els sants proposats per l'Església han respost concretament a aquesta crida i ens donen exemple. Però el Papa subratlla la santedat *amagada* de tants fidels –i són els més nombrosos– que s'esforcen per assolir la perfecció, en els petits gestos i en la foscor de cada dia. Són «els sants de la porta del costat», que formen el teixit general de l'Església.

Per tant, el Papa ens exhorta: (Tu, cristià) «no tinguis por a la santedat. No et traurà forces, vida o alegria (...) No tinguis por d'apuntar més alt, de deixar-te estimar i alliberar per Déu. No tinguis por de deixar-te guiar per l'Esperit Sant. La santedat no et fa menys humà. (...) En el fons, com deia Léon Bloy, en la vida “existeix només una *tristesa*, la de no ser sants”» (núm, 34 i ss.).

L'Exhortació ens posa en guàrdia contra el perill de refiar-se de les nostres forces (això és pelagianisme, diu el Papa). És en la gràcia de Déu on ens sostenim: els sants defugen posar la confiança en les seves accions; recolzar-nos en el Senyor que ens sosté, és la nostra força en el combat. «Això ens invita a viure amb una joiosa gratitud per aquest regal que mai mereixerem» (núm. 54).

Però què és la santedat? Si ens fem aquesta pregunta: «Com es fa per arribar a ser un bon cristià?», la resposta és senzilla, diu el Papa: ho ha explicat Jesús en el sermó de les benaurances «Feliços els pobres en l'esperit, els misericordiosos, els pacífics...»: «Són com el carnet d'identitat del cristià». «La paraula “feliç” o “benaurat”, passa a ser sinònim de “sant”, perquè expressa que la persona que és fidel a Déu i viu la seva Paraula assoleix, en el lliurament de si, la veritable felicitat» (núm. 64 i 65).

El Papa ens exhorta: (Tu, cristià) «no tinguis por a la santedat. No et traurà forces, vida o alegria (...) No tinguis por d'apuntar més alt, de deixar-te estimar i alliberar per Déu».

La santedat és, així, connatural amb la joia i n'esdevé un sinònim.

L'Exhortació s'atura a manifestar l'efecte joios que cada Benaurança proporciona, ara o en el futur, a qui la practica. Al final, el Papa escriu: «Recomano vivament rellegir sovint aquests grans textos bíblics, recordar-los, fer-los servir en la pregària, intentar encarnar-los. Ens faran bé, ens faran genuïnament feliços» (núm. 109).

Una característica de la joia cristiana és el sentit de l'humor i del valor positiu de la vida. «El sant és capaç de viure amb alegria i sentit de l'humor. Sense perdre el realisme, il·lumina els altres amb un esperit positiu i